

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

z erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Szives kérelem.

Lapunk szives olvasóit, kik a «Vasárnap» mellett híven kitartottak s kiket mi ez uton szolgáltni legkedvesebb munkánknak tartottuk, tisztelettel kérjük: siessenek az új esztendőre előfizetéseiket megújítani. Kérjük, hogy a ki csak teheti küldje be az egész esztendei árt (4 kor.) egyszerre. Így neki is kevesebb postaköltsége lesz s nekünk is. Azonfelül az ujság is pontosabban megyen. A ki azonban nem teheti, küldheti, mint eddig: félévre (2 kor.) negyedévre is (1 kor.) Rajta leszünk, hogy zavar így se legyen. Hanem van még egy nagy kérésünk: igyekezzék minden előfizetőnk még újakat is szerezni, hogy lapunk megélhessen s terjessze az evangéliumi református hit világát. Hadd legyen a mi sok munkánk is megfizetve azzal, hogy az igazságot sokan fogadják szíveikbe!

A «Vasárnap» szerkesztősége.

Advent.

Mindenki tudja, hogy e névvel a karácsonyt megelőző négy heti időszakot szoktuk megjelölni. Ennek a deák szónak értelme magyarul ez: *eljövetel, megérkezés*. Az is ismeretes minden keresztyén előtt, hogy ez az időszak a Messiás eljövételéhez, az Ur Jézus születéséhez készít elő. Ennek minden napja, minden órája, sőt minden percze a kereszteselő János ébresztő szavát kiáltja fülünkbe: «Térjétek meg, tisztítsátok meg szíveteket, mert elközelget az Istenországa!»

Előbb azonban a nyomorúságát érző bűnös világnak a szabadító utáni sovárgását eleveníti

fel ez az időszak. Azt a sovárgását, melyben a teremtett világ is esengve várja a rabságból szabadulást, az Isten fiának dicsőséges szabadulásában. A lekeknek titkos vágyakozását azután a világosság után, a mely mennyből jött alá és a mely nélkül Isten választott népének hagyományai szerint 4 6 ezer esztendeig kellett sötétségben botorkálni az emberiségnek.

Az a 4—6 hét, tehát melyet a keresztyén felekezetek adventnek neveznek, annak a 4 - 6 ezer esztendőnek felel meg, a melyet kínos várakozásban élt át az emberiség. Várakozásban és epedésben az elébb csak sejtett, majd mind biztosabban előre látott világosság után, mint a hogy a pinczébe vitt növény kúszik a hasadék felé.

E vágyakozás emlékének megújítása azért fontos, mert ezen alapult a Messiás megérkezése és ezen alapszik ma is a Krisztusnak újra meg újra eljövetele Ide is alkalmazható Megváltónk mély értelmű mondása: *boldogok a kik éheznek és szomjuhozak . . . mert azok megelégtetnek*. A kik nem várták a lelki szabadítót: azoknak nem jöhetett el. Mint a hogy nem is jött még el a Messiás azoknak a zsidóknak, a kik földi királyt vártak. És a kik nem várják ma is lelkeknek egész odaadásával a krisztusi szellemnek újra megjelenését: azoknak bizony nem hozza el az Idvezítő születését a karácsony.

Ezért van, hogy az egyház a vallásos élet évenként megújuló folyamatának kezdetét nem karácsonyra — Jézus születésének napjára — hanem a várakozásnak ünnepére, az adventre teszi. És ezért van, hogy a *polgári* év mellett, a mely január 1-én kezdődik, külön *egyházi* évkört is emlegetünk, a mely kezdődik advent első napján és bevégeződik a pünkösttel, mikor az ur Jézus a

váltság munkájának bevégezése után a szent lélek ajándékát is elküldi övéinek.

A bűn sötétségében vergődő emberiségnek szabadulása tehát az adventben veszi kezdetét. Ekkor van a keresztyén vallásos életnek igazi új esztendeje.

Megújulásra kell hát felhasználnunk az advent napjait. Megemlékezünk ezekben a Krisztus előtti korszak mélységes sötétségéről. Látjuk ebben emberiségnek világosság és szabadság utáni vágyakozását. És mintha hallanók elhangzani a kiáltó szót: «*térjete meg!*», «*tisztítsátok meg szíveteket!*», «*egyengessétek az Urnak útát!*» At kell ekkor éreznünk, hogy nekünk is készülnünk kell az Ur Jézus fogadásához. Nekünk is egyengetnünk kell az ő útját.

De hát miképen tehetjük és miképen kell tennünk ezt? Nekünk is csak azok az igék nyujtanak biztos útmutatást, melyek két ezer esztendővel ezelőtt jeleztek helyes irányt a tévelygő emberiségnek. «*Térjete meg*», «*tisztítsátok meg szíveteket!*» Ma is ebben áll az Ur útjának egyengetése. *Magunkat* kell készítenünk, hogy *O* eljőjön hozzánk.

Az advent méltó megünneplése tehát töredelmes bűnbánatot kíván tőlünk. Komoly magunkba szállással kell ünnepelnünk ezt. At kell éreznünk, hogy sok nyomoruságunknak, kínzó rabságunknak oka: a bűn. És fel kell ismernünk, hogy ebből a nyomoruságból meg nem menthet, ebből a rabságból ki nem szabadíthat semmiféle hatalom, egyedül az *Ur Jézus Krisztus*. Az a ki *eljött*, de azért még mindig *eljöendő*. Az a ki *megszületett* és mégis még mindig *megszületendő*. Az aki *meggyőzte* a világot és mégis még mindig *küzdő*. *Eljöendő*, mert még nem jutott tel-

jességre minden szívnek az utána való adventi vágyodása. *Megszületendő*, mert nem nyert még életet szívünk minden érzésében. És *küzdő*, mert még mindig daczol az emberi keblekben az ő szellemével a bűn.

Nincs ember, a kinek saját szívében nem lehetne felismerni e hiányokat. Ébresszen hát az advent mindnyájunk szívében kivethetetlen vágyodást az Urhoz, hogy jöhessen olyan karácsonyunk, melyben érezhessük, hogy megszületett nekünk valóban a Megtartó; a *mi megtartónk*, kitől végkép legyőzetett *elvezítő* ellenségünk: a bűn.

Pásztor.

Ruyter (olv. Rőjter) Mihály.

Ez az idegen név, mely századok óta élénken él minden holland szívében, helyet kér magának a mi szívében is. És én hiszem, hogy a mi jó református magyar népünk örömmel építi fel számára lelkében az emlékezet oltárát, ha megtudja, hogy ki volt Ruyter Mihály. Magyar fülnek oly idegen, magyar szívnek oly ismerős. E név visszavezet minket a szenvedések nagy, megszentelt idejébe. A szenvedés hatalmas eszköz a Mindenható bölcs világtervében. A szenvedések helye szent: ott Isten van jelen. A szenvedések ideje nagy idő: Isten szól azokból hozzánk. A Golgothán leoldjuk sarunkat. A legnagyobb szenvedés helye, a legnagyobb áldás forrása ez. Oldjuk le sarunkat, mikor rálépünk a magyar református egyház Galgothájára: a *nápolyi gályára*. Szent ez a hely, itt Isten van jelen. Isten van jelen, mert ez a hely az igazság szen-

TÁRCSA.

Ima.

*Mennyei Felség, égi jo Atyánk!
Nézz le egedből, halld meg hő imánk!
Szív és ajak csak néked énekel,
Hozzad siet buzgó érzelmivel!
Fény és az árny is zengi nagy neved,
Hallaluja, óh dicsőség neked!*

*A hervadt lomb és a zörgő levél
A halálban is életről beszél;
A zúzmarától letarolt virág
Feléd repíti szálló illatát . . .
Mert tél után jó majd a kikelet,
Hallaluja, óh dicsőség neked!*

Tóth Gyula.

Elbeszélés Kálvin életéből.

V. rész.

«Erre becsapta az ajtót orrom előtt; hallottam, mint czommogott végig mormogva a folyó-

són. Bizonyára nagyon sok bosszúság érte Kálvin miatt. Azonban az öreg megtette mégis, a mi tőle telhetett; hosszú várakozás után bebocsáttak hozzád.»

«Mennyire örvendek, hogy még egyszer láthatlak. Ez bátorságot kölcsönöz nekem, sorsomat tovább is türelmesen viselni.»

Azonban remélem a sors nem lesz nagyon mostoha. Elcsodálkoztál a nagy köpeny felett, melyet én magammal hoztam ugy-e? Valóban Pál, figyelj jól: én megmentelek ezzel tégedet.»

«Pompás módot eszeltem ki, azt gondolom, hogy nem fogsz ellene szólni. Igen egyszerű. Felveszed e nagy köpenyt, aztán a nagy kalapot lehuzod egészen az arczodra, szemed elébe tartod ezt a kendőt és elhagyod a börtönt szépen. Ez az együgyű börtönőr nem fog merészlni téged megszólítani; ki fog eresztetni.»

«Hát aztán veled mi lesz?»

«Itt maradok te helyetted.»

«Az nem lehet, a legnagyobb veszély érhetne.»

«Nem Pál, tervemet én pompásan kigondoltam és megbeszéltem azt az öreg Brüssellel is. Ha engem holnap reggel megtalálnak itt a te helyeden, bizonyára az ítélőszék elé fognak vinni; de engem nem ítélhetnek el, mivel félnek ezt megtenni, az ítélőszék még egy nőt sem kintott;

vedésének, az élő hit győzedelmének helye. A gályarabok szenvedése a mi szenvedésünk, hitőknek győzedelme a mi győzedelmünk, homlokuk dicsfénye a mi dicsőségünk. A mi papjaink voltak ők.

Hogyan jutottak ily keserű rabságra papjaink? Isten akarta. . . Isten akarta, hogy hitőket meg ne tagadják. Isten akarta, hogy egyházunk, nemzetünk szabadságát szenvedéseikkel megváltásáért. Isten akarta, hogy nekünk örök dicsőséget szerezzenek.

Az 1673-ik esztendőben Szelepcsényi György, Széchényi György, Kolonics Lipót hatholikus főpapok és társaik érkezettnek látták az időt a magyar protestáns vallás gyökeres kiirtására s ezzel magyar szabadság teljes megsemmisítésére. Fonták a «hurkot» — a mint ők nevezték, — melylyel megfojtsák az élő hitet és a magyar szót. Ugy gondolkodtak, hogy megverik a pástort s elszéled a nyáj. A papok nyakába kell a hurkot vetni, a néppel majd csak könnyű lesz elbánni. De a hurkot először ki kell próbálni, hogy elég erős-e? A próba sikerült. Harminczhárom reformált egyházközség pap nélkül maradt. Az árván maradt szegényes kunyhókba beköltözött a szomorúság, míg a fényes paloták sötét zugaiban örömtől suttozták: «meg kell fojtani az egészséget.» Az ördögi tanácsot ördögi tett követte. 1674 ik év elején 336 lutheránus és református pap megy fel Pozsonyba a törvényszék elé.

Mi volt a bűnök? Az volt, hogy szerették az Istent s hirdették az ő igéjét igazán. Szerették a hazát s őrizték szabadságát. Szerették a nyáját s készek voltak életüket adni érte. Mit tettek velök? Nem beszélem el. Kegyetlenségeiket hallani is iszony. Elég, ha ránézünk a gályákhoz

csakis az eretnekek vezetőjét igyekezik láb alól eltenni. Pál, higgy nekem, elfognak bocsátani engem és így megleszünk mindketten mentve. Maradj csak apánkkal mindaddig az öreg Brüsszel házában, míg én is megérkezem, aztán éjjel elmenekülünk Párisba, onnan pedig Bazelbe.»

Pált bámulatba ejtette a Mari csele, de meghatotta az önfeláldozó testvéri szeretet is. De testvérét egyedül a vérszomjazók kezei közt hagyni, — nem — ezt nem tudja Pál megtenni. Mari azonban nem tágitott; kért, könyörgött, Isten akarja azt, hogy az övéi megszabaduljanak a kegyetlenek körmei közül. Pál a sok kérdésnek nem tudott ellent állani, végre is fejbőlintással adta beleegyezését. Felvette a nagy köpenyeget, feltette a kalapot és a kendőt arcza elé tartotta, s elhagyta a börtönt, miután testvérét egy «viszontlálással» még egyszer üdvözölte. Mari a börtönben maradt, imádkozott a Mindenhatóhoz, testvére szerencsés megmeneküléséért.

Hevesen dobogó szívvvel ment Pál a lépcsőzeten keresztül. A lépcsőház végén találkozott az együgyű Jánossal, ki éppen reá várakozott. Kinos pillanat volt ez. A börtönőr szenvedő részvétellel nézte végig az alakot. Tisztelettel viseltetett a lányka iránt, ki annyira szerette testvérét. Megelőzte Pált, hogy kinyissa neki a nagy kaput.

lánczolt 30 rabhoz. Lelkünk fölsir: meddig tűröd Uram, az igaznak szenvedését?! De ne nyissuk ajkunkat zugolódásra Isten ellen. Hallgassuk csak: a roncsolt testekből erős lélek éneke zendül; ők még hálát adnak az Istennek, ők hiszik, hogy eljön a szabadulásnak ideje. Hitők meg nem szégyenült. Két évi keserű rabság után az 1676-ik év tavaszán jött északról egy ős ember. — Isten küldötte; — szelid homlokán a vitézség, igaz hit és emberszeretet erényeiből font fényes koronával. A pápa nevében örök rabságra lelánczolt még életben levő 23 magyar papot szabaddá tette, a szeretet Istenének nevében. Ez az ős ember Ruyter Mihály volt.

Egy egyszerű földmives szegényes kunyhóját áldotta meg az Isten Ruyter Mihálylyal az 1607-ik esztendőben. Szülei csak mennyei kincs-csel rendelkeztek, ott rejtegették tiszta szívükben. E kincs istenfélelem s becsület vala, a mely betöltötte gazdagságával a szegényes házat s a mely drága örökségképen szállott át gyermekükre. A kis kunyhó szülötte, mint Hollandia szabadsághőse, védangyala, a tengeri hatalom feje, a nép szeretének bálványja, sok szerencsétlennek áldva emlegetett szabadítója halt meg 1676-ban 69 éves korában a sicíliai háboruban kapott nehéz sebeiben.

(Folytatása következik.)

„A kolozsvári Vasárnap.”

(Válassz egy pápista támadásra.)

(Tizedik közlemény.)

6. Az egyházi rendről.

Ágoston ur az egyházi rend szentségének beigazolására Pál apostolnak Timotheushoz irt I.

«A te testvéred bátor ifju» — mondá János — «de mégsem cselekszik helyesen; miért kinoztatja magát ennyire? Én uem tenném ezt, ha az ő helyébe volnék.»

Pál iszonyatos kinokat állott ki; félt, hogy a börtönőr kérdést fog hozzá intézni. És akkor pedig ő elvan veszve . . . A mitől félt bekövetkezett.»

«Még mindig olyan csökönyös testvéred, vagy talán te megváltóztattad gondolkodását?» — kérdé János.

Egy elfojtott siró hang volt a felelet.

«Igen» — mormogott a jó börtönőr — belátom, van okod a sirásra. Hiszen az iszonyatos: testvér szenvedését nézni. Csak sirj szabadon gyermekem, nem lesz semmi bajod. Mindenszentekre, Vesperinusra, megteszek mindent, hogy testvéred megváltoztassa gondolkozás módját. De ha ő vonakodni fog «az egyedül üdvözítő egyházba» visszatérni, — akkor viselje a következményeket.»

Igy beszélgetve, kinyitotta János a hatalmas vasajtót. A szökevény szive kétszeres erővel vert. Még egy pillanat és ő . . . megvan mentve. Az ajtó csikorogva tárult fel. Ekkor János kezeit a szökevény vállaira tette és mondá:

«Leánykám, ha én tehetek valamit testvéred érdekében, mindent elfogok követni. Jó lesz?»

levele IV. részének 14. versére és II. levele I. részének 6. versére hivatkozik. Ezek így szólnak: *«Meg ne vedd az ajándékot, mely tebenned van, mely adatott neked a prófétálásra a tanítók kezeinek reád való vettetések által.»* *«Mely dolognak okáért intelek tégedet, hogy gerjessz fel az Istennek ajándékát, mely tebenned van, az én kezeimnek reád való vettetések által.»* A pápás egyház ezen versek alapján azt tanítja, hogy a kik magokat az egyház szolgálatára szentelik. hivataluk kötelességeinek teljesítésére különös lelki hatalmat és kegyelmet nyernek az egyházi rend szentségében. Ezt a lelki hatalmat és kegyelmet a fölszentelés által nyerik meg. A Szent Lélek hétféle ajándéka szerint hét fölszentelés van, melyek az egyházi rendnek megannyi fokai. Ezek közt négyet (az ajtonálló, az olvasó, az ördögűző és a fáklás tisztsége) kisebb, hármát meg (alszerpapság, szerpapság és áldozópapság) nagyobb rendnek neveznek. A fölszenteléseket megelőzi a hajkorona (tonzura pilis) fölvétele. Tulajdonképpen ezzel sorozza be az egyház az embert az egyházi rendbe. Az egyházi rend szentsége akként szolgáltat ki, hogy a püspök ráteszi kezét ama kis papra, a kit föl akar szentelni, imádkozik fölötte és a két ujját, melyekkel az oltári szentséghez szabad nyulnia, szentelt olajjal keresztformára megkeni.

Ha Pál apostol idézett verseit s a pápás egyház tanítását összevetjük, azonnal kitűnik, hogy az egyházi rend szentsége nem isten rendelései, nem a szentíráson alapszik. Ugyanis Pál apostol nem az egyházi rendről szól az idézett versekben, hanem Timotheust emlékezteti arra az ajándékra, illetve arra a hatalomra és jogra, a melyet nyert tőle kezének fejére tévése által a prófétá-

lásra s inti, hogy a mig ő Éfézusban mehetne, legyen buzgó az intésben és tanításban. A pápás egyház átvette ugyan a kéznek főre való vetését, de azt állítja, hogy az apostoli rendelés. Ez az állítás minden alapot nélkülöz. Mert a kéznek főre való vetését a keresztyén egyház a zsidóktól vette át, a kik midőn valakit valami hivatalba állítottak, kezöket annak fejére vetvén, megáldották és jót kívántak neki. Ezt a szokást átvették az apostolok is, hogy azzal bizonyítsák be a Krisztustól nyert apostoli hatalmukat. Ezzel a szokással éltek nemcsak azokkal szemben, a kik papok akartak lenni, hanem általában mindazokkal szemben, a kik a Krisztus nevére megkeresztelkedének. A Cselekedetek könyve XIX. részének 6. versében olvassuk: *«És mikor Pál reájok vetette volna kezeit, szálla a Szent Lélek ő reájok és szólnak vala idegen nyelveken és prófétálnak vala.»* Pál apostol tehát nem szól sem a hajkorona szertartásáról, sem a nagyobb, sem a kisebb egyházi rendekről. És ha nem szól, nyilvánvaló, hogy nem is rendelhette azokat. Még kevésbé szólhatott és rendelhette volna azt a képtelen tudományt, hogy a felszentelés eltörölhetetlen jellemet kölcsönöz a papnak, a melylyel a világiak fölé emeltetik. Ebből a badar tanításból, mely csak a pápás elmékben talál hitelre, kitűnik, hogy az egyházi rend szentsége az önző papuralom szülöttje s oly célból hozták e világra, hogy a világiak feltétlenül alárendeltessenek a papoknak a lelki, tehát a vallásos dolgokban Nagyon természetes, hogy a pápás egyház az egyházi rend szentségében is szép tanujelét adja eszélyességeinek. Ugyanis: mig a világiak életét az egyház szabályozásától teszi függővé, addig a papság életének szentségével semmit sem törődik, azt ta-

Pál a kendőt még mindig ott tartotta arca előtt és nem felelt semmit. János bizonyos mértékben haragos leve; nem tudta a helyzetet megérteni

«De hát mi történt veled, elfelettetted a beszédet?» — kérdé a börtönőr.

Pál ismét hallgatott; de hirtelen rárohant teljes erejéből a bámuló óriásra, úgy, hogy az megtántorodva hátraesett. Azután hirtelen rádobta nagy köpenyét, a mely Jánost egészen betakarta és futott oly erővel tovább, a mint kitelhetett tőle. Futott az üres utcákon keresztül, tovább, messze azon helytől, hol ő oly sok keserves órát által szenvedett; mindig tovább, mig csak a mellék utcában biztonságban nem érezte magát. Mindez oly gyorsasággal történt, hogy Pál, — daczára gyengeségének — már messze eltávozott, midőn János, a börtönőr, magához jött és torkszakadtából segély után kiabált. Néhány katona és szolga összefutott, de János szavai oly zavardottak valának, hogy ezek egyenesen arra gondoltak, hogy a börtönőr megőrült. «A minden-szentekre» — kiáltá végre — «az eretnek elszökött» Utána! fogjátok meg, különben elvagyunk veszve!»

Elindultak a szökevény nyomozására; de

nem tudta senki sem megállapítani, hogy milyen irányban menekült el Pál. Különböző utcákon szaladgáltak alá s fel, de néhány óra mulva eredménytelenül visszatértek. A madár elrepült. János örjögő lett teljesen. Mari, kit a börtönben találtak, hiába igyekezett őket lecsendesíteni. A nagy férfiú úgy sirt, mint egy gyermek.

Pál megmenekült. Szerencsésen elérte az öreg Brüssel házát, hol édes atyjával találkozott. Az öreg Brüssel elrejtette a fiút és az apját a szomszéd lakásában, hol egész biztonságban voltak. Itt maradtak félve és várva, mig Mari sorsa el nem dől.

Az öreg Metir, végtelen boldog volt, hogy fiát még egyszer láthatta. *«Az Ur segíteni fog nekünk továbbra is»* — mondá ő. *«Isten nem fog bennünket elhagyni!»* — mondá Pál.

És a kicsi kis szobában letérdepelt a két férfi, hálát adtak az Istennek a szabadításért és könyörögtek a megtartásáért azoknak, kik még az üldözők kezei közt vannak.

Birtha József.

(Folyt. köv.)

nitván, hogy az élet szentsége elveszhet. de a már megnyert egyházi rend szentsége elveszithetetlen. A mit így kell érteni: a pápista pap lehet akármilyen erkölcstelen életü, de azért mégis csak pap marad.

Adár.

(Folytatása következik.)

Béke.

Leomlok édes Istenem
Csillag sátrád alatt;
Csak egyet: békét adj nekem,
— Ah, a világ nem ad!

Tebenned csend van; végtelen
A nyugalom s erő,

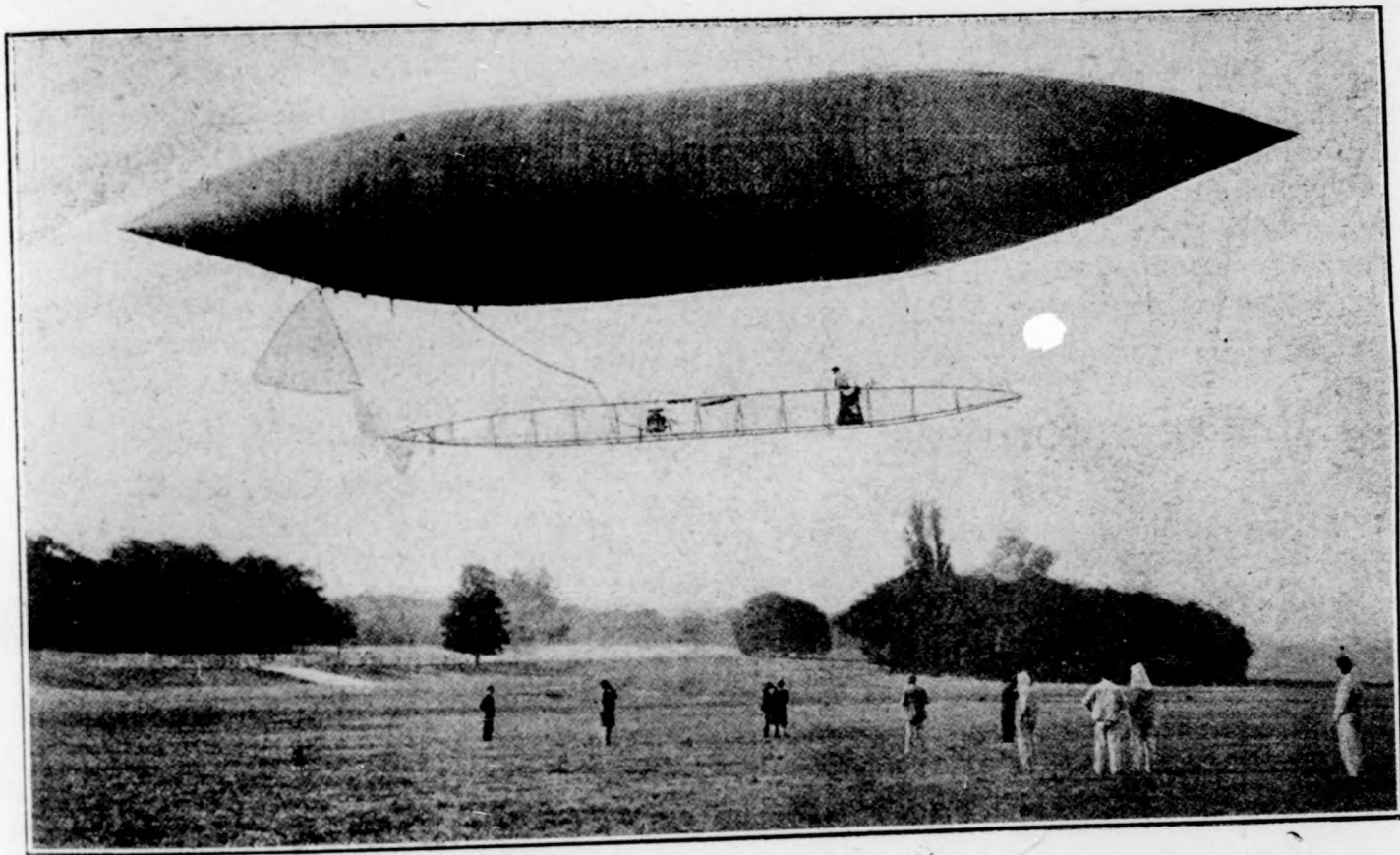
Kegyesség útja.

A betörő.

Glasgovban élt nem régen egy gyári munkás. Rosz társaságba elegyedett; részeges, kicsapongó lett, teljesen elhanyagolta feleségét, gyermekeit. Egy napon aztán hajóra ült, ott hagyta Glasgovot, még csak egy sorsal sem tudatta családjával, hogy Isten kegyelmére hagyja őket.

A hajó New-Yorkban kötött ki. A munkásnak itt még rosszabb sors jutott. Alig kereshetett annyit, hogy napi élelmét fedezhesse.

A nyomoruságos külvárosi korcsmában, hova étkezni járogatott, egy betörő banda tagjaival ismerkedett meg. A tolvajok felszóllították, hogy csatlakozzék hozzájuk. Miután beleegyezett, — csakhamar megtanították a szükséges titkos nyelv ismeretére.

Kormányozható léghajó.

Nin, fájdalom ott nem terem,
Rosz vágy nem tör elő.

Nyugalmat, békét nem lelek,
Harcz harcra ús, ragad,
Rajtok győzelmet hogy vegyek
Diadalod ah! add!

As élet fut, az óra ver
Fülsértő élesen,
Szegény szivem te már egyszer
Mikor lesz csendesen?!

(Sturm után.)

Ravasz László.

A következő éjjel már munkába kellett állani. Egyik társával elindult azért szemlét tartani. Miután megtalálták a betörésre legalkalmasabb házat, — betértek egy korcsmába, jól ettek és ittak s megegyeztek, hogy éjjel pont 12 órakor találkoznak. Aztán elváltak egymástól.

A mi emberünk — pár perczzel 12 előtt, már ballagott a kijelölt ház felé. A mint szembe ért a házzal — megdöbbenve vette észre, hogy bent világosság van, az ablakok nyitva vannak s egy nő éneke hallszik.

Közelebb lép az ablak felé, — szive mind hevesebben dobog. . . A nő — egy szép skót egyházi éneket dalolt, melyet ő is tanult volt kis gyermek korában, régi hazájában. . . Szive megtört, — képtelen lett a betörő munkára. Eszébe jutott felesége és gyermeke, kiket oly szívtelenül ott hagyott s kik talán ez estén szintén e szép

dal mellett tértek nyugalomra. Kicsordultak könnyei, aztán hirtelen sarkon fordult és elsietett. Mind gyorsabban gyorsabban haladt. Ugy rémlett mintha valaki üldözné. Most futni kezdett s ijedten nézett vissza. Már alig tudott lélekzetet venni. Szerencsére kiért a városból, ott összeesett s jó darabig öntudatlanul feküdt. Aztán magához tért, körülnézett a nagy terjedelmű, néptelen helyen. Gyönyörűen ragyogtak az égen a csillagok s olyan csendesség volt, hogy szive dobogását is hallhatta. Hirtelen lefutott egy csillag az égről, oly fényes utat hagyott, hogy egészen megvilágítja az éjszakát. . . . Rémülve állott fel — s folytatta útját.

Reggel egy faluba ért. Legelőször is a postahivatalba sietett. Levelet irt feleségének, melyben bocsánatot kér és tudatja, hogy mielőbb haza megy.

Midőn hazaérkezett, nem keresett többé munkát városon, hol oly sok alkalom nyílik a megromlásra. Egy vidéki gazdaságban talált alkalmazást. Oda költöztette családját is. Örvendett hogy oly közel van hozzájuk a templom. El is járt oda gyakran. Mindig megteltek könnyel szemei, valahányszor megcsendült a hívek ajkán az az ének, mely őt amaz éjszakán jobb utra térítette. Gyermekait iskolába járatta, otthon bibliát olvasatott velök, mert saját sorsából úgy győződött meg, hogy csak *egyedül a vallásos nevelés tarthatja jó uton az embereket.* Sz. L.

Hazai krónika.

1901. decz. 2.

Országgyűlés. Az elmúlt héten tovább folyt és szerencsésen be is végződött a felirati vita. *Nov. 26-án* a kormánypárt részéről *Ivánka* Oszkár szólalt fel és keményen meglecckéztette a néppártot. Minden állam alapja — ugymond — a tiszta erkölcs és a vallás, s mégis a néppárt egyenesen az állam alapjait támadja meg, a mikor a társadalmi erkölcsöket elvadija s a felekezeteket egymás ellen harcba állítja. Magát a hitet teszik tönkre, a vallásos érzést irtják ki, a mikor a vallást a korteskedés sorába rántják le s az egyszerű népet a legszemszedettebb valótlanságokkal félrevezetik.

A néppárt egy választói röpiratából olvasott szemelvényekkel igazolta be *Ivánka*, hogy ez a párt a nép előtt banditának, sonkatolvajnak tüntet fel mindenkit, a ki nem néppárti.

A súlyos támadást *Molnár* apát próbálta meg visszaverni, de nem sikerült. Még kevesebb szerencsével harcolt *nov. 27-én* *Csernoth* János kanonok. *Nov. 28-án* még *Veres* József, függetlenségi beszélt és sürgette az 1848. trez. végrehajtását. Több szónok nem lévén, *Széll* Kálmán fejezte be a vitát, kiterjeszkedve a felhozott vádak czáfolatára. *Széll* Kálmán az 1848. XX. trez. ről ezeket mondotta:

Ami az 1848. XX. törvényczikk végrehajtását illeti, beismerem, hogy az minden izében és minden részletében végrehajtva nincs. De figyelmeztetem a t. képviselő urat, hogy annak, a leg-

nagyobb fontossággal bíró elvi részében, amely a vallásfelekezetek teljes egyenlőségét és lelkiismereti és a vallásszabadságot statuálta, igenis végrehajtva van. Én is a rokonszenvezek és meleg érzéseim elismerésével kísérem az ágostai hitvallást és a reformált hitvallásu egyházak működését Magyarországon. Hogy a kormány az 1848. XX. törvényczikk álláspontján áll, habár az adott viszonyok közt azt a maga teljességében végre nem hajthatta, mutatja az, hogy ez a kormány, de az előző kormányok is részleges, ezen törvénynek részleges, fokozatos, nem teljes ugyan, de bizonyos mértékig megközelítő végrehajtását czélul tűzték maguknak. Erről a t. képviselő ur maga is tanuságot tett.

Ezzel általánosságban elfogadták a kormánypárt felirati javaslatát. A részletes tárgyalásnál még egy kis vihar fejlődött ki. *Rakovszky* István, hogy a néppártban ejtett súlyos sebeket visszahadja, keményen kikelt a miniszterelnök ellen. Beszédében még azt is megkoczkáztatta, hogy *Széll* a Bánffy és Szilágyi megkerülésével kaparintotta meg a miniszterelnökséget. Az egész Ház megütöközött ezen a merész állításon. De, leginkább maga a miniszterelnök, a ki nyomban visszautasította *Rakovszky* állítását és azt mondta, hogy őt «a király kéri, hogy fogadja el már a miniszterelnökséget, ha megcsinálta a békét.» Másnap *Széll* röktön Bécsbe is ment, hogy igazolja magát, hogy előleges engedély nélkül a király szavait elmondta. *Nov. 29-én* aztán a vitát bezárták.

As ország költségvetése. *Lukács* László pénzügyminiszter *nov. 23-án* terjesztette a képviselőház elé Magyarország jövő évi költségvetését. Megtudtuk ebből, hogy az ország összes bevétele: 1 086,870 018 korona, míg a kiadás: 1.086 749.083 korona. Felesleg: 120 935 korona. A tárgyalás rendén még visszatérünk a költségvetésre.

A főrendiház már hamarabb végzett a válasz-felirat megadásával. Ott az ellenzék részéről csupán *Zicsi* Nándor gr. szólalt fel. Ő azért nem fogadja el, mert a felirat igen liberális; a liberális mus pedig — ugymond — veszélyezteti a katholicizmust. *Széll* Kálmán erre megmagyarázta *Zicsinek*, hogy a szabadelvűség nem veszélyezteti sem a katholicizmust, sem más vallást, mert a tiszta liberális mus egyforma mértékkel mér államnak, egyháznak, Istennek. Erre elfogadták a javaslatot.

Megkossoruzott képek. Budapesten a műcsarnokban most vannak kiállítva a magyar festők képei. Az egyetemi ifjuság kath. pártja, az ugynevezett «nemzetipárti» ifjak fogták magukat és egy néhány kath. festőnek a képe fölé *sárga szalagos* babérkoszorukat akasztottak. A sárga szín tudvalevőleg a római pápa színe. Eljárásukból, mintha kilógna a lóláb, hogy tulajdonképpen nem a festőket akarták kitüntetni, hanem a pápa mellett akartak tüntetni. Az igazi nemzeti párti ifjak «nemzeti színű» szalaggal és nem a pápa színeivel kossoruznák meg a nemzeti kitüntetésre érdemes munkákat. Az eljárás országszerte nagy visszatetszést keltett.

Fétmillios sikkasztás. Kecskeméthy Győző a budapesti adópénztárból 588 ezer koronát el-sikkasztott. A sikkasztás úgy történt, hogy a pénzt vitte egyik kerületi adópénztárból a fő-pénztárba, s útközben a kíséző szolgát elküldötte egy levéllel. Míg a szolga odajárt, a pénzzel ő azalatt megugrott. Még nem fogták el.

Világkrónika.

A bur háborúról. A burok még mindig folytatják a szabadságharcot, még pedig kedvező szerencsével. A mult héten érkezett tudósítások szerint a burok több ezerre menő angol katonát tettek fogolylyá és az összeütközésekből mindig a burok kerültek ki győztesen. Egy angol vasutat, mely élelmi szerrel és hadi készülékkel volt ellátva, a levegőbe repítették a burok. Egy összeütközés alkalmával az angolokat saját ágyúikkal lövöldözték le; az angol katonatisztek, valamint a közlegények is megunták már a háborút, eldobálják a fegyvereiket és nem akarnak harcolni. A zsoldos katonák előtt semmi tekintélyök sincsen a tiszteknek. Ugy látszik, hogy az Isten keze játszik közbe és segít az igaztalanul háborogottaknak!

Angol veszteségek. Az angol hadügyminiszteriumnak legutolsó összeállítása szerint az angolok a bur háboruban eddig: 78.016 embert vesztek. E közül csatában elesett vagy sebei-ben és a fogságban meghalt 578 tiszt, 6105 ember; betegségben 261 tiszt, 10.425 ember. Ha ehhez számítjuk azt a 16 tisztet és 459 embert, a kik más okból haltak meg, akkor az elesettek és elhunytak száma 17.844. Gyógyulni Angliába 2504 tisztet és 57.136 embert.

Londonban letartóztattak egy hajót, mely négy ágyúval és sok élelmi szerrel, állítólag, a burok segítségére indult.

Németország egyik egyetemén nem régen egy katolikus bölcsészeti tanszéket szerveztek. Most, hogy a strassburgi egyetemre is azt akarnak szervezni: a németek legnagyobb történet tudósa, *Mommsen* felemelte ez ellen tiltakozó szavát és azt mondja, hogy ezáltal az igazság hatalmas fá-jára mérnek halálos fejsze csapást. Mert korláto-kat fognak emelni a szabad kutatás elé. Több egyetem tanári kara csatlakozott *Mommsen* néze-téhez. Ennyire nem biznak Németországban sem a kath. tudományban.

Kormányválság a biblia miatt. Görög-országban a bibliát lefordították új görög nyelvre. A fordítást közölte két ujság. Ez a fordítás nem tetszett az athénei egyetem hallgatóinak — kiknek sorából kerülne ki a görögkeleti egyház papjai — és olyan tüntetést csaptak, hogy a kormány kénytelen volt lemondani. Szomorú dol-g, hogy úgy rejtik véka alá a világosságot éppen azok, kiknek magasan kellene tartani a gyertyát, hogy mindenkinek világoljon.

Mesterséges gabona. Angolországban a Garton testvérek már 20 év óta fáradoznak azon, hogy a kalászos gabonák termés hozamát és jó-

ságát, keresztezés útján fokozzák. Kísérletük, mint hirlik, eredményre is vezetett. Elérték ugyanis azt, hogy pl. az általuk mesterséges úton előállított új búza faj háromszorta többet ereszt, mint a mostani búza fajok. Az árpa és a zab, melyet keresztezés útján nyertek, még ennél is többet ereszt. Itt az eredmény hatszorta több, mint a mostani zab és árpa fajoknál. Ha ez más-nak is így fog sikerülni, akkor a gabona nagyon olcsó lesz.

Mai képünkhöz.

Az a furcsa valami, mi képünkön a levegő-ben uszni látszik, a legujabb s — úgy mondják — *kormányozható léghajó*. A levegőnél könnyebb gázokkal telt gömbről már régen tudják, hogy úgy uszik a levegőben, mint a hajó a vizen. Ilyen gömbre kosarakat kötve már több merész ember tett tekintélyes légi utat. A baj azonban az volt, hogy a gömb nem oda ment, a hová a kosárban ülők akarták, hanem a hová a szél vitte. Azért már régen török a fejüket az emberek azon, hogy lehetne a léghajót kormányozhatóvá tenni. Egy gazdag francia a feltalálónak 100.000 frank jutalmat tűzött ki. Ezt a jutalmat most el-nyerte *Santos Dumont* egy brazilliai származású ember. A képen látható léghajó — mely a ma-dár alakját utánozza — a gazdája által kiesztelt szerkezettel kormányozva Párisban többször fel-szállt, párszor megkerülte az Eifel tornyot s visz-szament oda honnan kiindult. Brazillia, nagy fiát most újabb 200.000 forinttal ajándékozta meg. A szerkezet ugyan még nem egészen tökéletes, de a nagy feladat megoldottnak látszik. Egy újabb diadala az emberi észnek, a jó Isten kegyelmes adományának, melyre gondolva adta egykor Isten az embernek a felséges felhatalmazást, mely ol-vasható I. Mózes I. 27. 28. versben.

Égyházi élet.

A «Vasárnap szeretet-alapja.» Nem tu-dom, hogy mindenki elolvasta-e a Vasárnap 44, 45, 46. számában megjelent három vezérczikket. A ki nem olvasta volna, ajánljuk olvassa el. Rö-viden az volt ott mondva, hogy ne teketóriáz-zunk, hanem fogjunk munkához és teremtsük meg a «Vasárnap szeretet-alapját», s karácsonra ru-házzunk fel legalább egy árva gyermeket. A «Va-sárnap» szerkesztősége fel is ajánlott a maga ré-széről 10 koronát. Ezen összeget eddig csupán *Biró Sándor* gyarapította 4 koronával. Szívesen kérjük a Vasárnap minden olvasóját, hogy a ki teheti legalább egy pár fillérrel járuljon a Va-sárnap szeretet-alapjához.

Ismét egy reversális. A «Vasárnap» 39-ik számában megirtuk volt, hogy egy ref. tanító leányai pápista emberekhez mentek férjhez és hozzá még reversálist is adtak. Most egy ref. pappal történt hasonló eset. Magyarországon a *zsurki* ref. egyház papja örökbe fogadta egy re-

formátus paptársának a leányát. Ugy nevelte fel, mint saját, édes leányát. A leánynak szerencséje akadt egy pápista fiatal ember személyében. Megszerették egymást. Jegyet váltottak. Eddig a dolog egészen rendben van. Ha az Isten egy ifjunak más vallásu ifjuban rendel szerencsét: semmi szavunk hozzá, legyenek egymáséi, legyenek boldogok. De a boldogság egyik föltétele képen azt is megkívánjuk, tartsák meg mindketten vallásukat, s a mi fő: születendő gyermekeik lelkét ne bocsássák áruba. Ezt várjuk különösen egy lelkész gyermekétől. Ám, a zsurki ref. pap nem így gondolkozott. Neki előbb volt a pápista pap és a pápista vallás, mint saját hitfelekezete és egyháza, melynek kenyerét ette, hosszú időn keresztül. A zsurki ref. pap beleegyezett, hogy fogadott leánya, a pápista egyház javára, reversálist adjon, és megengedte, hogy a ref. parochián az ifjakat pápista pap eskesse össze. Református hitfeleim, mit szölotok ti ennek a ref. papnak az eljárásához? Ugyebár, juhaitok mellé ti is pásztort fogadtok? Ha az a pásztor megengedi, hogy a nyáj közéfarkas bemenjen és ott szabadon garázdálkodjék: nemde, elcsapjátok a pásztort? Az a lelképásztor se érdemel egyebet. Egy perczig sem szabad engedni, hogy a palástot, melyhez hűtlen lett tovább hordozza. Ki kell dobni a református papi testületből, melynek árulója lett.

Hol volt a paradicsom kert? Az iskolában azt tanultuk, hogy a paradicsom kert, a melybe Isten Ádámot és Évát elhelyeztette, Ázsiában volt. Most egy amerikai pap, London West arra a felfedezésre jutott, hogy a paradicsom kert Amerikában volt. Ugyanis Ohio államban van egy sajátságos óriási kigyóhoz hasonló földdarab. Serpent Moundnak hívják ezt a csudálatos földet. A földből alakult kigyó szája előtt, ismét egy földből képződött, nagy alma alak fekszik, mintha a kigyó nyitott szájával elakarná ezt nyelni. West ur szerint, ez a kigyó lett volna az, mely elcsábitotta Évát és ez a gyümölcs az, melyet Éva a tiltott fáról szakított. A kigyó alaku föld és alma mindenesetre nagyon érdekes. Azt is elhisszük West urnak, hogy a környéke is kiváló szép, úgyhogy a paradicsom kert csak ott lehetett. De, mindez reánk nézve nem elég. Hát a mi paradicsomkertünk hol van? Rá találunk e arra, vagy nem: ez mi nekünk a fontos kérdés. A kigyót láthatjuk, mert az folytonosan előttünk

van. Hizeleg nekünk, csábitgat. De mig nem hívjuk a *Jézust*, hogy megtörje a kigyó fejét: addig nem jutunk vissza a paradicsom kertbe, melyből kiűzöttünk. Milyen boldogan lehelte ki lelkét a keresztfán függő egyik gonosztevő, kinek Jézus így szölot: «Bizony, mondom néked, ma velem ieszel a paradicsomban.» (Luk. XXIII. 43.)

Vegyes hírek.

Kossuth Ferencs a napokban érte el 60-ik születés napját. A függetlenségi párt ez elkalomból melegen üdvözölte a pártvezért.

Tisza Kálmán betegsége. Tisza Kálmán állapotáról aggasztó hírek terjedtek el. Azonban az isteni gondviselés következtében a beteg állapota folytonosan javul és az utóbbi időben már a palota folyosóján rövidebb ideig sétálgat is. Velünk együtt az egész ország örvendve veszi tudomásul az ősz államférfiu állapotának javulását. Isten tartsa meg őt még sokáig!

Tíz éves jubileum. Október 25-én mult 10 éve, hogy Vaszary Kolost magyarországi katolikusok hercegprimásává nevezte ki a király. A Magyar Szó címü újság azt írja, hogy ebből alkalomból inkább lehetne a hercegprimásnak részvét nyilatkozatot tenni, mint gratulálni. Mert, a tíz esztendő leforgása alatt, a hazafias lelkü főpap egész erejét a palota forradalom leküzdésére fordította, s e miatt nem teljesithette teljes mértékben azt a magas hivatást, melyet tőle lehetett volna várni.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A mult számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: **Mátyás.** (Apost. csel. I. 23—26.)

Helyesen fejtették meg: Megyery K. (2), Csusz Károly (1), Bernáth G. (1), Brandt V. (2), Gaál J. (2), Varga K. (2), Héczey F. (2), Somodi E. (2).

Pásztor. Köszönettel vettük. Rendre leadjuk ezt és a többit is.

F. S. Maros-Décse. Ha az unalmas téli este többet is terem ilyet: szívesen vesszük. Jönni fog! Jó kívánat és szíves üdvözlet!

B. E. Deés. Hozni fogjuk. Igéretét köszönettel vettük és jó reménnyel nézünk elébe!

Tudakozzátok az irásokat. János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. decz.	8. Ezsai. XI. 1—10. Krisztus személye, tiszte.
Hétf.	9. Máté ev. V. Kik boldogok?
Kedd	10. Luk. ev. XI. Miképpen imádkozzunk.
Szer.	11. Ezsai IX. 2—9. Az Ur eljövetelével világosság lesz.
Csüt.	12. Máté IV. Jézus munkájának kezdete; kísértése.
Pént.	13. Róma lev. V. A hit gyümölese. Adám és Krisztus el.
Szom.	14. Zsolt. LV. Jövendölés Krisztus eljöveteléről.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

A tíz parancsolat az ó szövetségben két helyen van megírva — hol?

Zsoltár XXIV. 9. (II Advent). Ti kapuk emeljétek fel a fejéteket és emelkedjétek fel ti örökkévaló ajtók, **hogy menjen be a dicsőségnek Királya!**

* Lapunk minden számában hozunk ezután ilyen bibliai kérdést; a kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó,) tessék elküldeni.

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvárt.